

O tem in onem

Kolona mravelj — kakor prava vojska

Kitajci goje že več kakor osem sto let posebno vrsto mravelj, ki se ohranijo z gosonicami in z drugim mrčesom, da tako varujejo pred gosonicami nasade pomaranč in mandarin. V takem vrstu se ne more zarediti nobena gosonica. Mravlje stalno tekajo po steblih in drevesnih vejah ter sproti ugonabljajo mrčesa, nasadom pa ne storiijo nobene škode. Na otoku Javi prinašajo domačini mravlje s polja in gozda in jih devajo na mangova drevesa, da jih očistijo škodljivega mrčesa.

Ta vrsta mravelj je v vsakem pogledu koristna. Je še mnogo vrst drugih mravelj, ki so zelo škodljive in nevarne. Te so strašne škodljivke, ki v kratkem času lahko upoistošijo cele nasade. Pred njimi so zlasti v nevarnosti veliki nasadi kave v Braziliji. Mravlje plezajo na bilke in jih grizejo. Če pomislimo, da je takih mravelj na milijone, potem lahko vemo kakšno škodo povzročijo.

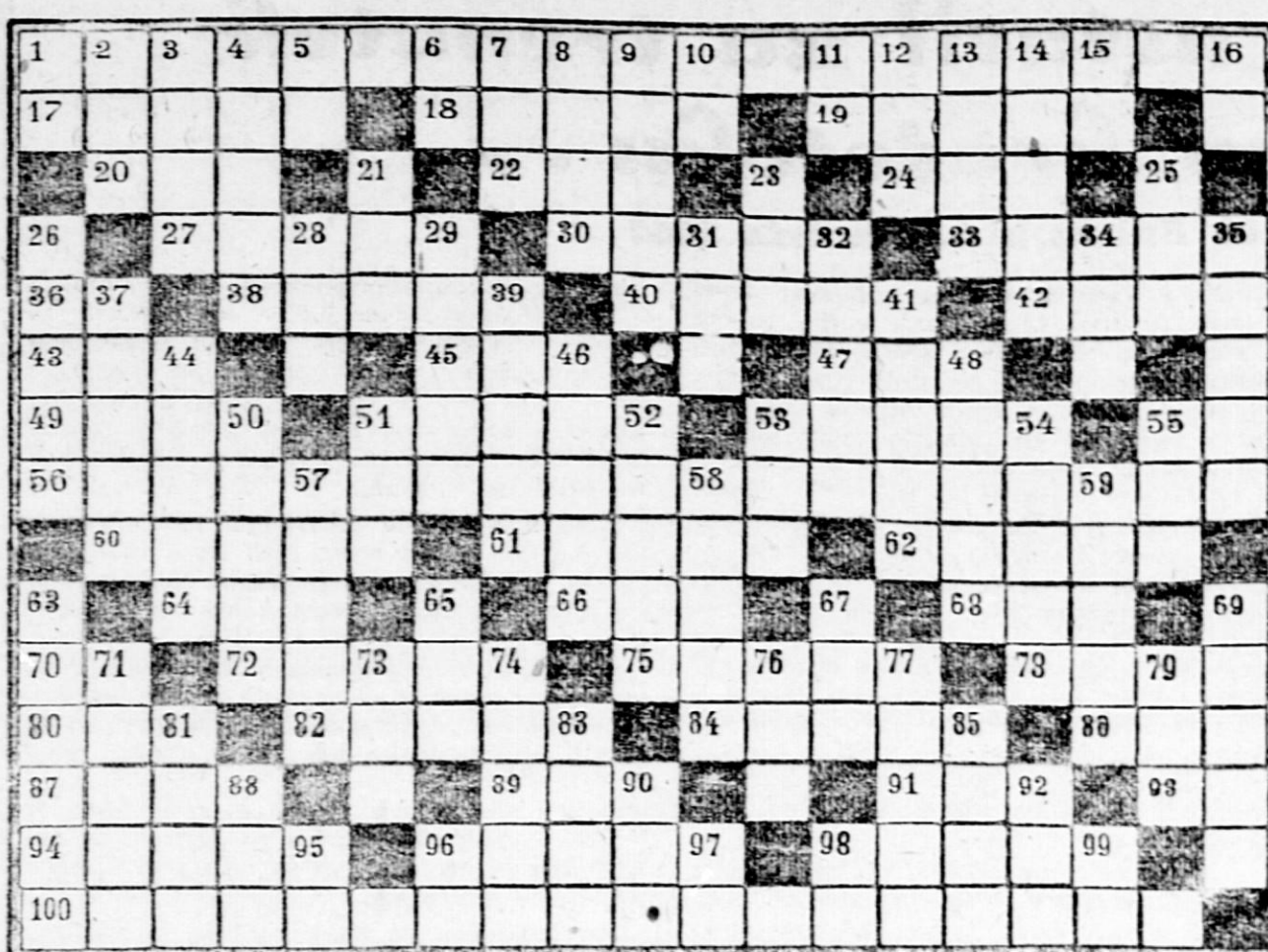
Se strašnejše so mravlje-potovalke, ki žive zlasti v Afriki. Te živalice so dejansko gospodarice velikih pokrajin in so pravi strah živali in ljudi. Za vrsto mravelj, ki se imenuje snafu, ni nebehnih zaprek. Velikanske kolone teh mravelj se prebijejo skozi pragove; če nalete na kako žival ali človeka, ga napadejo z velikim pogu-

mom. Mnogo škode povzročijo med živino. Ko začuti žival prisotnost snafu, postane nemirna, podere ograje in se razbeži na vse strani. Če naleti na kako žival glavna kolona snafu, ostanejo od nje v kratkem času le še bele kosti. Lepšega okostnjaka si ne moreš misliti, kakor ga puste snafu. Snafu napadajo tudi druge živali, gosonice in ostali mrčesi. V zapuščenih vaseh je kmalu konec sodobnega mrčesa, zlasti znanih tropskih stenic. S te strani so v neki meri te mravlje celo koristne. Domačini se jih zelo boje.

Nekatere vrste mravelj potovalk potujejo samo ponoči. Na svoj način so zanimive mravlje krčice. Naglo si kopijejo rove pod zemljo, kjer potujejo. Na čelu take kolone so pionirji, ki gradijo rov, za njimi pa gredo ostale mravlje. Kilometre in kilometre potujejo skozi džungle in stepe čisto nevidno. Po vročih tropskih krajih so mravlje potovalke velika nevarnost, pred katero je človek skoraj brez moči. Za kmetijske kraje so lahko tudi koristne, ker uničujejo škodljive žuželke in gosonice.

Kolona mravelj potovalk sama po sebi je zanimiv pojav. Kakor prava vojska ima patrole, zaščito od zadaj in straže ob bokih, ki svare svoje tovarišice pred nenadnimi nevarnostmi.

Novoletna križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. začetek noveletoletnega voščila (ki se nadaljuje pod 56. in 100. vodoravno), 17. igra na karte, 18. spremenja debutante, 19. prispevek, 20. nerabilen, komaj izdelan, 22. dnevi rimljanskega koledarja, 24. pregovor trdi, da ima kratke noge, 27. mesto, ob katerem so 1. 1871 doživeli Francozi hud poraz, 30. drevedrvi, 33. umetnik, 36. okrajan podpredni veznik, 38. del vrednostnega papirja, 40. igrišče, borilnica, 42. glasbilo, 43. del kroga, 45. sladka jed, 47. okrajsano žensko ime, 49. mesto v Severni Afriki, 51. pogrešno, zmotno, 53. pohlepno jesti, 55. vprašalnica, 56. nadaljevanje noveletoletnega voščila (ki se začne pod 1. in konča pod 100. vodoravno), 60. živalski glasovi, 61. del pluga, 62. eksotična okrasna rastlina, 64. prijeten za oko ali uho, 66. Pirquetova hranilna vrednota, 68. mesteca v južni Tirolski, 70. del okna, 72. igra na karte, 75. hud, neprijeten, 78. menično poročstvo, 80. pregovor pravi, da ima svojo moč, 82. notranji del telesa, 84. prometno sredstvo, 86. veznik, 87. reka ob bivši albansko-jugoslovanski meji, 89. del kupnine, 91. švicarski kanton, 93. številko, 94. moško ime, 96. znanstveno, študirano, 98. živalim nadležna žuželka, 100. konec noveletoletnega voščila (ki se začne pod 1. in nadaljuje pod 56. vodoravno).

Navpično: 1. del telesa, 2. naval na denarne zavode, 3. grški bog, 4. dohodek države, 5. v sankah, 6. kratica v krajevnih imenih, 7. številko, 8. znanost, nauk, 9. zajedalska rastlina (ptičji lim), 10. srbohrv. predlog, 11. predlog, 12. domača žival, 13. prav tak, 14. žepni pribor, 15. dva enaka soglasnika, 16. številko, 21. del streha, 23. del voza, 25. mičen, krasen, 26. vas pri Ljubljani, 28. glasbeni pojem, 29. potujoči pastir, 31. doba, razdobje, 32. jezero na Finskem,

34. obrtnik, 35. južni sad, 37. cerkveno potje, 39. država v Aziji, 41. žensko ime, 44. prekop, 46. star, ki se je zgodil že pred daljšim časom, 48. huneški vojskovodja, 50. plačan za delo, 51. del pribora, 52. gradbeni material, 53. trije enaki soglasniki, 54. kraj v Istri blizu Trsta, 55. okrajsano žensko ime, 57. star denar, 58. nekdanj prusko, kasneje litovsko mesto, 59. dolocene barve, 63. evropsko velenje, 65. fizičlov in gravov sodnik, 67. moško ime, 69. znak poželenja, jeze, 71. velika, široka ulica, sprehajališče, 73. ocena, 74. spodnji del svinjske noge (množ.), 76. šahovska smrt, 77. moško ime, 79. angleško pivo, 81. odpadki, ki imajo sedaj veliko ceno, 83. ptica roparica, 85. jezero v Sibiriji, 88. otok med Anglijo in Irsko, 90. češka pritrdilnica, 92. glej 22. vodoravno, 95. v drvu, 96. v pustu, 97. osebn. zaimek, 98. v rovu, 99. kratica za označbo tujega jezika.

Rešitev križanke šte. 30

Vodoravno: 1. Bukarešta, 8. uporniki, 14. slepariti, 21. oko, 22. trd, 23. prav, 24. led, 25. dur, 26. rž, 28. os, 29. ekopati, 30. otopeti, 31. um, 32. pa, 33. bik, 35. Al, 37. et, 38. mil, 39. Avar, 40. pero, 41. raj, 42. ko, 43. ar, 45. čaj, 46. ol, 47. bo, 48. okolica, 53. dremitati, 58. ep, 60. no, 61. sol, 62. dan, 63. neom, 66. Rim, 67. neuk, 69. Američani, 70. eparhija, 71. aperitivi.

Navpično: 1. Barbarosa, 2. ko, 3. ako, 4. rosa, 5. što, 6. trk, 7. Ado, 8. ura, 9. oni, 10. rr, 11. na, 12. Ivo, 13. Igo, 14. sle, 15. let, 16. Edi, 17. adut, 18. rum, 19. Ir, 20. Ivalojo, 27. žival, 32. Piran, 34. kaj, 36. Leo, 37. Eva, 38. meč, 42. koli, 44. remi, 47. bor, 48. oda, 49. kan, 50. oni, 51. ide, 52. Ana, 53. dni, 54. eta, 55. ara, 56. tip, 57. ime, 59. pat, 61. se, 64. Er, 65. oh, 68. kl.

Novoletna zlogovnica

a — an — be — bo — cir — da — di — e — er — fi — ga — ge — ja — ka — ku — li — li — lo — lost — ma — na — na — na — na — na — ni — no — no — o — o — o — o — par — psa — ra — ra — ret — ri — ri — ris — ro — se — sijsk — sko — šved — ta — taj — te — tiv — ton — tva — va — va — vec — vo — vo — za — za — z' — za — za.

Iz teh zlogov sestavi 19 besed s pomenom: 1) Napoleonov priimek, 2) grški junak, 3) mesto v gornji Italiji, 4) mesto ob Crnem morju, 5) slovniški sidon (tuj.), 6) evropska država, 7. lončena piščal (tuj.), 8) mesto v Palestini, 9) mesto na Madagaskarju, 10) starogrško bojišče, 11) slovenski gledališki igralec, 12) geometrijski lik (tuj.), 13) pobitost, 14) slovenski pisatelj (u. 1887), 15) baltska država, 16) egiptčansko božanstvo, 17) sejo v vrhniški okoli (v Cankarjevi dram), 18) vojaški čin (tuj.), 19) shramba za vozila (tuj.).

Prve črke, brane navzdol, in nato predzadnje navzgor, povedo citat iz Prešernove Zdravilice. (Vske v 6. besedi velja za en glasnik).

Rešitev zlogovnice šte. 50

1) Svetovid, 2) orel, 3. evangelist, 4) Nizozemci, 5) Cerknica, 6) Romeo, 7) Jurka vas, 8) Turgenjev, 9) Aristoteles, 10) islam, 11) Ogulin, 12) areopag, 13) Radeče, 14) Gorenjsko, 15) rogač, 16) igrača.

Stoletnica rojstva Simona Gregorčiča.

Bibliofilska Izdaja Tavčarjevega »Cvetja v jeseni« je podeljena Slovenskemu Rdečemu križu in škofijski dobrodelni pisarni. Z nakupom knjice boste podprli delo teh dveh ustanov. Cena izvodu je dvesto lir.

SREČNO NOVO LETO ZELI

„GROM“

CARINSKO POSREDNISTVO
IN SPEDIČJSKI BIRO
LJUBLJANA

„Metalia,“
trgovina s tehničnimi

predmeti

LJUBLJANA,

Gospodstva c. 16 — Tel. 32-88

plačuje vsakovrstne predmete, kovi-
ne, stroje, steklenice, pločevinaste
sode, tekstilije — po najvišjih dnev-
nih cenah.

Juh Avgust:

Kako sem se postaral med stenami

Jaz sem poslušal te zrele moše in delal svoje delo naprej. Pri tem sem si tihoma želel, da bi tudi jaz nekoč postal uradnik, da bi imel tudi jaz kdaj uradniško kapo na glavi, kakor so jo imeli nekateri od teh, ter bluzo in zvezde za vratom. Predolgočasno bi bilo navajati značilne poteze mnogih drugih v onih časih živčnih uradnikov. O pokojnem Gabrijelu, ki je bil zelo velike postave, pa naj le povem, da so ga pod imenom »Nace« poznale vse »kancije« ter veselo dneve in nočne družbe.

Naj omenim pri tem opisovanju, da so bili tudi nekateri naših takratnih predstojnikov že v stari sodnji, pa tudi v novi palači pravi originali in dobričeni. Morda je bilo še več takih na deželi. Za te pa ne vem, ker sem služboval vseh 40 let le v Ljubljani.

Upam, da ne bom prav nič žalil spomina pokojnikov, če opisem nekatere dogodke. Ko smo bili še v starih Križankah, je bil tam starejši svetnik g. G., ki je bilo naravnost užitek poslušati, kadar se je smejal. Muhaški uradnik, o katerem sem napisal, kako navdušen lovec je bil, je večkrat kaj zabavnega povedal, tako, da se je pričel ta zgodba smejati. Bil je to bolj majhen, debel in že starejši gospod. Kako priročno se je smejal, ve le tisti, ki ga je slišal. Ko je prišel do »svištke«, se mu je od smeha tresel ščipalnik. Zraven si je brisal oči, kihl, vlekel robec iz žepa in se skoraj ni mogel ustaviti. Vsi so se z njim smejali; tudi jaz sem se ponižno krhljal za mizo. Lepo se mi je zdelo, da so tudi nekateri takli gospodje tako družabni napram podrejenim.

Toda kadar nam je pa ta gospod izročil svoje spise, takrat pa se je lahko samo on smejal, ne pa mi. Tedaj smo pa mi pogosto ugrabili s povečevalnim steklom njegove hieroglifne, stikalne glave skupaj in ga hodili spravevat; kaj naj pomeni ta ali ona beseda. Bil je pa vedno zelo prijazen.

Ko že omenjam njegovo pisavo, naj pripomnim, da se ljudje pač lečimo tudi po pisavi. Tako so imeli nekateri gospodje gladko čitljivo ali celo lepo pisavo (Bulovec, Val. Levičnik, Nagode, dr. Toplak, dr. Kaiser, Stöckel, Zebre). Toda nekateri gospodje so pisali tako kakor da brije burja ali pada dež po papirju. Tako čitanje in prepisovanje je bilo težko in zamudno. Maršikaj je bilo treba črke »buhštabitati«, kakor smo takrat rekli, ali pa jih celo s povečalnim steklom ugotavljati. Tudi nekateri takratni pisarniški uradniki so imeli krasno, da naravnost kaligrafično pisavo, n. pr. Schott, Sinkovec, Negovetič. V poznejši in današnji dobi še marsikateri drugi.

Od nekdanjih izvršilnih organov je pisal naravnost krasno že zdavnaj pokojni Koman. Krasno, da naravnost kaligrafično pisavo je imel tudi nekdanji priljubljeni ko-

last Klare, se je sprosteno oddahnila. Veselega srca se je vrnila domov in dejala Klari, da je vse njeno. Klara je kar poskočila od veselja in šla k šivilji z blagom. Šivilja se ji je smejala, ko ji je pravila, da ne ve, kdo je ta dobitnik.

»Ali ti ne pade na um? Jaz pa že vem!« se je delala prav važna.

»Kaj?« se je začudila Klara.

»Da, vem! Nihče drugi ni ta dobitnik, kakor pa Jernejev sin; kar njemu se zahvali!«

Klara je bila v zadregi. Spomnila se je Loma! Da, ena in ista oseba. Brž se je vrnila domov in povedala materi.

»Da, pravi bo, prav nič ne znava misliti, saj ti je vendar Jernej izročil zavoj! Ko bo šel tod mimo, se mu moraš zahvaliti!«

»Mat, tega pa ne boste dočakali!« ji je segla v besedo. »Kar vi se mi zahvalite!«

»Ne bodi no otročja, saj si že šestnajsto leto dopolnila!«

»Čeprav bi dopolnila trideseto leto, bi s tem človekom ne upala govoriti — prego-spoksi je!«

»Malo prej si pa pravila, kako ti je simpatičen.«

»Saj še trdim! Na moč je vljuden in prijaznega pogleda, toda ne upam si stopiti predenj.«

»Tebi se menda malo blede. Kar pri bolem dnevu ter bo pogoltnil kakor volk.«

»Rečem vam, da se kar bojim, da bi morala govoriti z njim, ker nisem vajena tujcev.«

»Ako je pa tako, bova pa enostavno molčali, saj on ne ve, da nama je znano, kdo te je obdaril.«

»Tako je prav, molčiva!« se je razveselila Klara in šla past kozo.

11

Schriftleiter: Urejuje: Rudolf Ozim. — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle für »Narodna tiskarna d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Für den Inseratenteil verantwortlich: — In »Narodna tiskarna« odgovarja: Ljubomir Volčič.

Varčujte z elektriko!

Fr. Medič

d. z o. z.

laki in barve

v Ljubljani

MALI
OGLASI

Radio
5 cevni, nov, prodam.
Koblarjeva 7.

Gramofonsko
plošče
10—15, tudi rabljene.
Kupim. — Ponudbe na
ogl. odd. »Jutra« pod
»Ploščec«.

Radiozvočnik
elektrodinamičen ali
permanenten, premer
do 22 cm, tudi rabljen.
Kupim. — Ponudbe na
ogl. odd. »Jutra« pod
»Zvočnik«.

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

HERTZ
TO
RENTAL
OF
EQUIPMENT
AND
TOOLS

DELNIŠKA DRUŽBA
PIVOVARNE
„UNION“

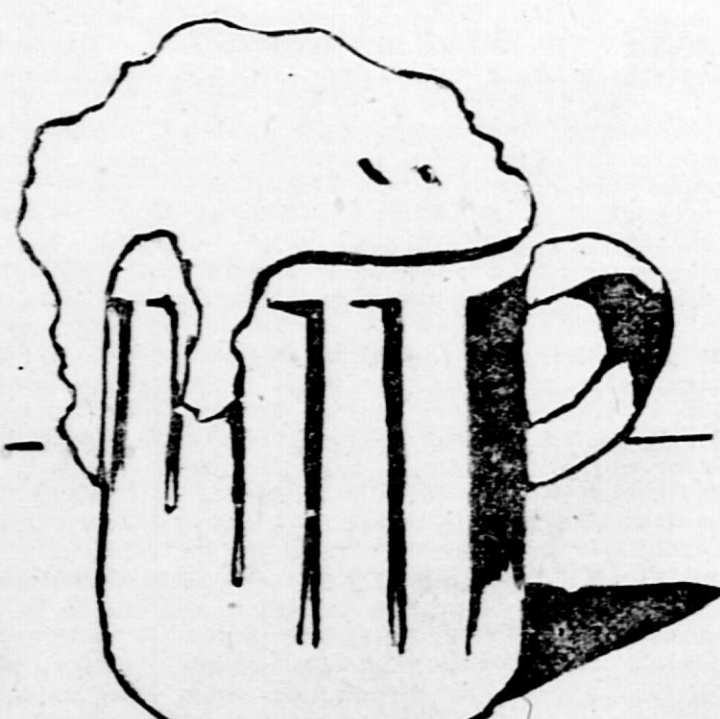
želi vsem svojim cenj. odjemalcem

SREČNO

NOVO

LETO

1945

Spominjajmo se brezdomcev,
darimo za Zimsko pomoč!